

Förberedande yttrande från Regionkommittén om "Partnerskapet EU-Medelhavsländerna och de lokala och regionala myndigheterna: Behovet av samordning och ett särskilt instrument för det decentraliserade samarbetet"

(2004/C 121/05)

REGIONKOMMITTÉN HAR AVGETT DETTA YTTRANDE med beaktande av

det brev som Loyola de Palacio, Europeiska kommissionens vice ordförande, skickade till Regionkommitténs ordförande Albert Bore den 5 september 2003, där hon uppmanar Regionkommittén att i enlighet med EG-fördragets artikel 265 första stycket utarbeta ett förberedande yttrande som utvärderar de framsteg som gjorts inom Barcelonaprocessen och analyserar hur de gällande associeringsavtalen mellan partnerländerna i Medelhavsområdet fungerar, och genom att dra lärdom av Regionkommitténs tidigare erfarenheter bidra till insikt om utvecklingen av samarbetet mellan EU-regioner och regioner i de sydliga Medelhavsländerna, eller inom de sydliga Medelhavs-regionerna,

presidiets beslut av den 6 november 2003 att ge utskottet för yttre förbindelser i uppdrag att utarbeta ett förberedande yttrande i detta ärende,

protokollet om villkoren för samarbetet mellan Europeiska kommissionen och Regionkommittén, undertecknat av institutionernas respektive ordförande den 20 september 2001 (DI CdR 81/2001 rév. 2),

Regionkommitténs yttrande om Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet om stärkande av Europeiska unionens politik i Medelhavsområdet: Förslag till genomförande av ett euromediterrant partnerskap (KOM(1995) 72 slutlig) (CdR 371/95) ⁽¹⁾,

Regionkommitténs yttrande om "De lokala myndigheterna och Europa-Medelhavspartnerskapet" (CdR 125/97 fin) ⁽²⁾,

Regionkommitténs resolution om "Decentraliserat samarbete och de regionala och lokala myndigheternas roll i Europa-Medelhavspartnerskapet" (CdR 40/2000 fin) ⁽³⁾,

Regionkommitténs yttrande om "Lokala och regionala myndigheters roll i Europeiska unionens strategi för Medelhavsområdet" (CdR 123/2000 fin) ⁽⁴⁾,

Europaparlamentets resolution om meddelandet från kommissionen om förbindelserna mellan EU och Medelhavsländerna: stärkande av Barcelonaprocessen (A5-0009/2001),

Europaparlamentets betänkande om årsrapporten över Meda-programmet 2000 (A5-0114/2003),

Europaparlamentets betänkande om ett utvidgat EU (A5-0378/2003),

Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet – Ett utvidgat europeiskt grannskap (KOM(2003) 104 slutlig),

Regionkommitténs yttrande av den 9 oktober 2003 om "Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet – Ett utvidgat Europeiskt grannskap: en ny ram för förbindelserna med våra grannländer i öster och söder" (CdR 175/2003 fin) ⁽⁵⁾,

Den deklARATION från borgmästarna i Europa-Medelhavsområdet som antogs av Eurocities Euromedutskott i Byblos den 27 september 2003,

⁽¹⁾ EGT C 126, 29.4.1996, s. 12.

⁽²⁾ EGT C 64, 27.2.1998, s. 59.

⁽³⁾ EGT C 156, 6.6.2000, s. 47.

⁽⁴⁾ EGT C 22, 24.1.2001, s. 7.

⁽⁵⁾ EUT C 23, 27.1.2004, s. 36.

slutsatserna från konferensen "Ett nytt EU-Medelhavsområde", som på Regionkommitténs initiativ hölls den 31 oktober 2003 i Livorno med deltagande av lokala och regionala företrädare (CdR 350/2003),

kommissionens meddelande till rådet och Europaparlamentet "Förberedelser inför det sjätte mötet mellan utrikesministrarna i Europa-Medelhavsområdet i Neapel den 2–3 december 2003 (Barcelona VI)", som Regionkommittén fick på remiss från kommissionen den 5 november 2003,

slutsatserna från den mellaninstitutionella konferensen för att stärka Medelhavsdimensionen, Palermo den 27–28 november 2003,

Regionkommitténs resolution om den sjätte Europa-Medelhavskonferensen i Neapel den 2–3 december 2003 (CdR 357/2003 fin (!)),

visemannagruppens rapport om dialogen mellan folk och kulturer av den 2 december 2003,

Kommissionens tredje rapport om ekonomisk och social sammanhållning och särskilt hänvisningen till vikten av att gynna grannskapspolitik och införa åtgärder samt skapa instrument för grannskapsverksamhet i vidaste bemärkelse i EU:s yttersta randområden.

det utkast till yttrande (CdR 327/2003 rév. 2) som antogs med majoritet den 1 mars 2004 av utskottet för yttre förbindelser (föredragande: Jacques Blanc, regionpresident i Languedoc-Roussillon (FR–PPE), och Gianfranco Lamberti, borgmästare i Livorno (IT–PSE).

Mot bakgrund av ovanstående antog Regionkommittén vid sin 54:e plenarsession den 21–22 april 2004 (sammanträdet den 21 april) följande yttrande:

1. Regionkommitténs synpunkter

1.1 Regionkommittén ser positivt på att kommissionen inom ramen för samarbetsprotokollet med kommittén har begärt ett förberedande yttrande om partnerskapet EU-Medelhavsländerna och det decentraliserade samarbetet för att kunna utvärdera erfarenheterna av partnerskapet mellan södra och norra Medelhavsområdet ur regionernas och kommunernas synpunkt.

1.2 Regionkommittén välkomnar alla nya tillfällen och initiativ till samarbete mellan de lokala och regionala myndigheterna i Europeiska unionen och deras motsvarigheter i partnerländerna i Medelhavsområdet.

1.3 Regionkommittén anser att de kontakter som regionerna, kommunerna och städerna i södra och norra Medelhavsområdet etablerade för mer än två decennier sedan utgör en gemensam bas av erfarenheter, kunskaper och utbyten. Den bör erkännas och stödjas, eftersom den utgör en viktig pelare i partnerskapet, inte bara på social och kulturell nivå, utan även när det gäller den politiska stabiliteten och säkerheten, som fortfarande inte är tillräckligt stor.

1.4 Regionkommittén vill påpeka att EU:s utvidgning är en dubbel utmaning för gemenskapsinstitutionerna med avseende på

— tillämpningen av utvecklings- och sammanhållningspolitiken för att på ett effektivt sätt integrera de 25 länderna,

— relationerna till de nya grannarna i östra Europa och i södra Medelhavsområdet mot bakgrund av strategin för ett utvidgat europeiskt grannskap.

Kommissionens ordförande Romano Prodi deklarerade nyligen i Alexandria att "Detta innebär att vi måste upprätta allt närmare och solidare kontakter med alla våra grannländer och skapa en 'krets av vänner' med vilka vi delar fördelarna av medlemskapet, även utanför institutionerna".

1.5 Regionkommittén vill påpeka att man redan i yttrandet från 1995 om en förstärkt Medelhavspolitik framhöll att Medelhavsområdet – såväl för EU som för de nuvarande och framtida medlemsstater – utgör ett strategiskt område i vilket man bör konstruera en stark ekonomisk zon som kan bidra till EU:s regionala jämvikt och där huvudmålsättningarna är fred, stabilitet och välbstånd.

1.6 Regionkommittén anser att ett nytt område för fred, stabilitet och välbstånd i Medelhavsområdet inte kan förbise att Marocko även har kust vid Atlanten som angränsar till EU, och samarbetet mellan detta område och de närliggande europeiska områdena bör gynnas. Bland dessa områden finns även några yttersta randområden.

1.7 Regionkommittén menar att om man inte fortsättningsvis tar hänsyn till dimensionen EU-Medelhavsområdet kan EU:s sydliga grannområden för all framtid komma att präglas av instabilitet och osäkerhet, från Marocko till Turkiet, från Sahara till Kaspiska havet. Samarbete i Medelhavsområdet bidrar till fred och stabilitet. "Det vore ett stort misstag att bygga vidare på Europaprojektet utan att ta hänsyn till Medelhavsområdet, 'civilisationernas vagg'." (Romano Prodi, Bologna, maj 2003).

(!) EUT C 73, 23.3.2004, s. 77.

1.8 Regionkommittén anser att Cyperns och Maltas anslutning till EU kan inverka positivt på partnerskapet EU-Medelhavsområdet. Kommittén önskar också i detta sammanhang att de pågående förhandlingarna om en återförening av Cypern blir framgångsrika.

1.9 Regionkommittén vill framhålla att EU:s satsningar måste förstärkas i en tid då läget förvärras i södra och östra Medelhavsområdet och i Mellanöstern. Medelhavsområdet kan inte betraktas som å ena sidan civilisationens vagga och å andra sidan ett ytterområde. Frågan kan inte betraktas som prioriterad vid satsningar på samexistens och samarbete mellan folk och kulturer och samtidigt begränsas till att röra säkerhetsaspekter. Medelhavsområdet karaktäriseras – med sitt historiska arv – av rikedom och mångfald, men också av sårbarhet.

1.10 Regionkommittén vill framhålla att EU inom ramen för strategin för samarbetet med Medelhavsländerna har åtagit sig "att främja demokrati, goda styrelseformer och rättsstatsprincipen samt att främja och skydda alla mänskliga rättigheter: civila, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella. (...) EU fäster särskilt stor vikt vid avskaffande av dödsstraffet, kampen mot tortyr och omänsklig behandling, bekämpning av rasism, främlingsfientlighet och diskriminering av minoriteter, främjande och skydd av kvinnors och barns rättigheter och skydd av personer som försvarar de mänskliga rättigheterna. EU erkänner fullständigt den avgörande roll som det civila samhället spelar för främjandet av mänskliga rättigheter och demokratisering."

1.11 Regionkommittén påpekar att man redan i sina yttranden om "De lokala myndigheterna och Europa-Medelhavspartnerskapet" och "Lokala och regionala myndigheters roll i Europeiska unionens strategi för Medelhavsområdet" ansåg att man måste främja dialogen mellan de olika kulturerna och regionerna.

Barcelonaprocessen: ett initiativ som bör fullföljas och stärkas

1.12 Regionkommittén anser att Barcelonaprocessen genom sin strategiska dimension utgör en viktig ram för dialogen och samarbetet mellan EU och Medelhavspartnerna.

1.13 Regionkommittén påpekar att till följd av det klimat som präglade Barcelonaprocessen har partnerskapet mellan EU och Medelhavsländerna strukturerats på två handlingsnivåer – bilateralt och regionalt – och det omfattar tre typer av åtgärder som alla är lika viktiga: samarbete och säkerhet, ekonomiskt och finansiellt samarbete samt samarbete i sociala, kulturella och mänskliga frågor. Strategin lanserades 1995 och kännetecknas i allt högre grad av hållbar utveckling, som bör stå i centrum för alla former av medelhavspolitiskt samarbete på lokal och regional nivå. Ett exempel på detta är de åtgärder som lanserats av länderna inom Förenta nationernas miljöprogram.

1.14 Regionkommittén vill framhålla att de 27 Medelhavspartnerna har fastställt tre prioriterade målsättningar: 1) ut-

veckling av ett område med fred och säkerhet som grundas på dialog, 2) inrättande av ett område med välstånd som grundas på frihandel, 3) ömsesidigt kunskapsutbyte och närmande mellan folk och kulturer i Medelhavsområdet.

1.15 Regionkommittén kan liksom kommissionen och Europaparlamentet konstatera att Barcelonaprocessen inte karaktäriserats av en linjär utveckling och att den trots parternas ansträngningar inte har gett väntade resultat: 1) Konflikterna och spänningarna på Balkan, i Algeriet, Främre Orienten och Mellanöstern liksom kriget i Irak har hindrat utvecklingen av ett område präglat av välstånd, samtidigt som fredsprocessen mellan israeler och araber drastiskt har avbrutits. 2) Inför undertecknandet av nya anslutningsavtal och ökningen av handelns absoluta värde har de ekonomiska skillnaderna mellan de båda sidorna av Medelhavet ökat. Å ena sidan har den södra sidans ekonomiska beroende gentemot den norra ökat, å andra sidan har den södra sidans självförsörjning när det gäller livsmedel minskat (!). 3) Åtgärderna med avseende på den kulturella och sociala dialogen har lett till vissa framsteg. I flera länder är emellertid yttrandefriheten ännu inte ett faktum. Dessutom måste dialogen flytta ut ur den elitistiska cirkeln av politiker, statstjänstemän och intellektuella, och även inbegripa det civila samhället och de lokala och regionala institutionerna, som ligger närmare medborgarna – därav våra konkreta förslag.

1.16 Regionkommittén betraktar handlingsplanen från Valencia som ett viktigt inslag i samband med återlanseringen av Barcelonaprocessen. Den inbegriper inrättandet av tillfälliga gemensamma institutioner för EU och Medelhavsländerna och stöder Eurocities förslag.

1.17 Regionkommittén ställer sig bakom det stöd som ministrarna uttryckte i Barcelona avseende Agadir-processen liksom samtliga initiativ för att med inriktning på handeln mellan de sydliga länderna utsträcka frihandelsavtalen till att omfatta partnerländerna i Maghrebområdet och Mellanöstern, inklusive processer för integration på lokal nivå i likhet med Arabiska Maghrebunionen (AMU). Regionkommittén vill emellertid påpeka att integrationsprocessen har hindrats av fortsatt stängda gränser mellan vissa partnerländer.

1.18 Regionkommittén ser positivt på att de beslut som till följd av mötet i Valencia fattades vid den sjätte konferensen för EU-Medelhavsområdet i Neapel har lett till att det inrättats en parlamentarisk församling för Europa-Medelhavsområdet som ett instrument för den politiska dialogen.

1.19 Regionkommittén noterar beslutet från konferensen i Neapel att stärka investeringsbankens nya lånefacilitet Femip (Facility for Euro-Mediterranean Investment and Partnership) och att fram till 2006 utvärdera införandet av ett kompletterande instrument.

1.20 Regionkommittén följer med intresse den analys som skall avgöra om det kommer att inrättas en investeringsbank för EU och Medelhavsområdet.

(!) Jfr. T. Schumacher, "Programma Mediterraneo", Istituto Universitario Europeo di Fiesole, Livorno, 31 oktober 2003.

1.21 Regionkommittén ställer sig mycket positiv till att det bildas en Europa-Medelhavsstiftelse för att främja en dialog mellan kulturer och civilisationer som kan bidra till att utveckla Barcelona-processens frågor om det civila samhället, och begär att få delta i dess framtida verksamhet.

1.22 Regionkommittén välkomnar visemannagruppens rapport om dialogen mellan folk och kulturer i Medelhavsområdet, som utarbetades i december 2003 på initiativ av kommissionens ordförande⁽¹⁾, där man föreslår ett program för att genomföra stiftelsens åtgärder.

1.23 Regionkommittén noterar med tillfredsställelse att ministrarna från EU och Medelhavsområdet vid mötet i Neapel (Barcelona VI) tog del av slutsatserna från konferensen "Ett nytt EU-Medelhavsområde", som hölls i Livorno den 31 oktober 2003 på initiativ av Regionkommittén. Vid den konferensen framfördes önskemål om att ge partnerskapet EU-Medelhavet ny drivkraft och att i större utsträckning involvera de lokala och regionala myndigheterna som viktiga aktörer vid införandet av ett område med frihet, stabilitet, välstånd och fred runt Medelhavet.

1.24 Regionkommittén beklagar att förslaget om att inrätta ett organ som företräder de lokala och regionala myndigheterna, som framfördes av ReK redan 1997 och därefter har återupprepats, inte fick gehör vid mötet i Neapel mellan ministrarna från EU och Medelhavsländerna.

Medaprogrammet: blandade erfarenheter

1.25 Regionkommittén påminner om att det finns gällande associeringsavtal med Tunisien, Israel, Marocko, Palestinska myndigheten och Jordanien. Avtal med Egypten, Libanon och Algeriet håller på att ratificeras, och förhandlingar pågår med Syrien.

1.26 Regionkommittén understryker att Medas främsta målsättningar är att bidra till strukturella samhällsekonomiska reformer i partnerländerna, till att förbättra levnadsförhållandena för de svagaste befolkningslagren och att lindra effekterna av ekonomins liberalisering på det sociala nätverket och territoriet, så att ett frihandelsområde kan komma till stånd framemot 2010⁽²⁾.

1.27 Regionkommittén anser frihandelsområdet vara ett nödvändigt steg inom Barcelona-processens tre pelare och inte ett självändamål. Det måste utformas med hänsyn till den hållbara utvecklingens principer och i vetskap om att övergångsfasen kommer att medföra vissa risker för länderna söder om Medelhavet: 1) betydande social obalans till följd av omstruktureringarna av produktionssystemet och det ekonomiska systemet, 2) ny geografisk polarisering och koncentration i takt med att den befintliga obalansen mellan olika områden

förvärras, och 3) ett mycket starkt tryck på miljön till följd av ökad handel, ny energi- och transportinfrastruktur, ökad markanvändning och ökad mängd avfall.

1.28 Regionkommittén håller med kommissionen om att det ekonomiska samarbetet med de länderna varit relevant, att gemenskapens ekonomiska samarbete med partnerländerna i Medelhavsregionen varit relativt effektivt men att det inte uppnått sin potential, samtidigt som programförvaltningen visade prov på bristande effektivitet⁽³⁾.

1.29 Regionkommittén beklagar att det inom Meda I-programmets tredje åtgärdsområde uppstått flera hinder för att de regionala myndigheterna på båda sidor av Medelhavet skall kunna delta.

1.30 Regionkommittén konstaterar att EU genom Meda I-programmet (1996–1999) spenderade 3,5 miljarder av det belopp på mer än 4,68 miljarder euro som satts av för partnerländerna i Medelhavsområdet, medan man genom Meda II-programmet (2000–2006) bidrar med ungefär 5,35 miljarder euro.

1.31 Regionkommittén anser att dessa belopp med tanke på Barcelona-processens höga ambitioner och den enorma efterfrågan på samordning och resurser i länderna söder om Medelhavet inte är tillräckliga.

1.32 Regionkommittén beklagar att situationen – trots de förbättringar som konstaterats med Meda II-programmet med en faktisk utnyttjandegrad på ungefär 50 % av de belopp för vilka åtaganden gjordes 2001 och ungefär 70 % för 2002 – är långt ifrån tillfredsställande. Kommittén uppmanar kommissionen att intensifiera spridningen av information och vidta andra åtgärder för att förbättra genomförandet.

1.33 Regionkommittén anser de initiativ för regionalt samarbete som tillkommit utöver de bilaterala programmen, t.ex. Euromed Heritage, Meda Democracy och Euromeds regionala program för lokal vattenhantering, vara ett gott tecken men vill samtidigt peka på bristen på synlighet bland partnerländerna söder om Medelhavet och deras medborgare.

1.34 Regionkommittén beklagar dock att de medel som Medelhavsländerna tilldelats från de övergripande programmen, framför allt Europeiska initiativet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDHR), som följt på Meda demokrati-programmen efter införandet av Meda II, varit löjligt små.

1.35 Regionkommittén påminner om att partnerländerna söder om Medelhavet klagat på faktiska problem med att få i gång det bilaterala samarbetet, bland annat på grund av de byråkratiska förfarandena och en långsam handläggning av projekten, och beklagar att det inte finns något institutionell mekanism som är helt tillägnad partnerskapen⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Euromed Report nr 68, 2 december 2003.

⁽²⁾ Detta datum är endast vägledande eftersom Tunisien enligt avtal ansluter sig till frihandelsområdet i EU-Medelhavsområdet 2008, Libanon 2014 och Algeriet och Syrien någon gång efter detta datum.

⁽³⁾ Evaluation of Economic Co-operation between the European Commission and Mediterranean Countries (12/1997) - 951645.

⁽⁴⁾ H. Abouyoub, Marockos ambassadör i Frankrike, Le partenariat euro-méditerranéen, rundabordsdiskussioner vid Medelhavskonferensen i Marseille, juli 2000.

1.36 Regionkommittén tar del av den reform som 2001 ledde till inrättandet av Byrån för samarbete EuropeAid och som innefattade en strategi för utlokalisering av förvaltningen av medel till delegationerna i enlighet med principen att det som kan skötas och beslutas bättre på plats inte bör skötas eller beslutas av Bryssel. Regionkommittén vill liksom Europaparlamentet understryka att denna nya utlokalisering förutsätter konstant övervakning och ett större engagemang från de partnermyndigheter som har hand om programmen och projekten.

1.37 Regionkommittén beklagar att kommissionen ännu inte slutfört studien om effekterna av att frihandelsområdet inrättas. I denna utvärdering bör de fem utmaningar som hänger samman med Meda II beaktas, nämligen följande aspekter: demografi, sysselsättning och migration, globalisering, ökande resursknapphet och miljöfrågor. Regionkommittén vill påminna om att denna studie beställdes redan vid Maltakonferensen (Barcelona II, 1997) och att ReK och EP vid flera tillfällen efterlyst den.

1.38 Regionkommittén understryker att de regionala myndigheterna i Meda inte ser något instrument avpassat till det bidrag de kan lämna till partnerskapet. De har gradvis skaffat sig de färdigheter som krävs för att faktiskt kunna bidra till att partnerskapen inrättas, till handel och samarbete på särskilda områden samt till främjande av en närhetspolitik och mottagande av invandrare från länderna söder om Medelhavet.

1.39 Regionkommittén beklagar att Meda och Interreg inte samordnar sin verksamhet trots en uttrycklig begäran från ReK att i Meda II-programmet införa ett kapitel om decentraliserat samarbete, en begäran som också upprepats av Europaparlamentet i samband med förberedelserna för Valenciakonferensen.

Det decentraliserade samarbetet: de lokala och regionala myndigheternas mervärde

1.40 Regionkommittén önskar dela med sig till partnerländerna i Medelhavsområdet av den erfarenhet dess ledamöter skaffat sig via kontakterna med de lokala och regionala myndigheterna i kandidatländerna i samband med utvidgningsprocessen.

1.41 Regionkommittén anser att de regionala myndigheterna är den mest lämpliga nivån för det decentraliserade samarbetet.

1.42 Regionkommittén vill lyfta fram de områden på vilka de regionala myndigheternas befogenheter kommer bäst till sin rätt:

- Fysisk planering.
- Stadsplanering.
- Jordbruk, fiskeri och landsbygdsutveckling.
- Miljö, resursförvaltning och förebyggande av naturkatastrofer.

- Transport och energi inom regionen.
- Politik för att främja små och medelstora företag.
- Politik för att främja sysselsättningen.
- Initiativ på områdena kultur och idrott.
- Politik för att skydda och framhålla kulturarvets värde.

— Socialpolitik i närområdet.

— Utbildning.

— Hälso- och sjukvård.

— Hantering av migrationsströmmar, mottagning och integrationspolitik.

1.43 Regionkommittén beklagar att bristen på samordning mellan Meda II och Interreg III gjort de regionala myndigheterna söder om Medelhavet mindre involverade i de samsamarbetsprojekt som genomförts inom ramen för Interreg III, eftersom det saknats gemenskapsfinansiering för partnerländerna i Medelhavsområdet.

1.44 Regionkommittén beklagar att detta gjort det svårare att i enlighet med Barcelonaandan dela med sig av erfarenheter av utbyte och god partnerskapspraxis på lokal och regional nivå och detta trots att många regionala myndigheter i gemenskapen har knutit starka band med sina motsvarigheter söder om Medelhavet.

1.45 Regionkommittén anser det nödvändigt och brådskande att senast 2006 inrätta ett initiativ för att inom Meda bringa EU:s strategiska och makroekonomiska målsättningar (den bilaterala delen av Meda) i överensstämmelse med den förmåga till initiativ, lokalt styre och upprättande av nära förbindelser som finns hos de lokala och regionala myndigheterna i gemenskapen och deras motsvarigheter söder om Medelhavet.

1.46 Regionkommittén räknar med att denna strategi efter 2006 skall utmynna i ett för det decentraliserade samarbetet specifikt finansiellt instrument avsett för regionala myndigheter i EU-Medelhavsområdet, ett passande verktyg med tillräckliga medel för att kunna visa Medplus sanna ambitioner.

1.47 Regionkommittén anser att detta finansiella instrument: 1) bör gå utöver ett rent utbyte av erfarenheter och mynna ut i projekt som är konkreta och påtagliga för befolkningen (som måste betraktas som främsta mottagare), 2) bör ta vara på erfarenheterna av Med-pilotprojekten, som bortsett från en påtaglig kritik, bidragit till att knyta band och på flera områden främja konkreta åtgärder som involverat såväl institutioner och regionala myndigheter som icke-statliga organisationer och det civila samhället, 3) ekonomiskt bör stödja sig på Europeiska investeringsbankens facilitet för investering och partnerskap för Europa-Medelhavsområdet (FEMIP), på den eventuella investeringsbanken för EU och Medelhavsområdet och inte bara på sina egna anslag.

1.48 Regionkommittén påminner om att de regionala och lokala myndigheterna kan vidta åtgärder som innefattar och går utöver de traditionella gränserna för samarbetet på central nivå. Myndigheter på decentraliserad kommunal och regional nivå kan nämligen göra verkliga framsteg inom ramen för den nya grannskapspolitik som kommissionen önskar. Man bör alltså "komma förbi problemen med de traditionella utvecklingsmodellerna, det vill säga utveckla ett bestående kontaktnät mellan städerna, i syfte att upprätta konkreta utvecklingsprojekt och samordna utmaningarna för en hållbar utveckling, såväl i städerna som på landsbygden".

1.49 Regionkommittén anser att det finns ett överhängande behov av att förbättra styrningen av den fysiska planeringen på regional nivå, att vidta förebyggande åtgärder på området för hälsa och sociala frågor och att förebygga naturkatastrofer och öka transportsäkerheten. Detta utgör i själva verket en del av arbetet för en hållbar utveckling i ett område beläget vid ett slutet och sårbart innanhav. I detta sammanhang är Institutet för en hållbar utveckling i Medelhavsområdet (IRMEDD) ⁽¹⁾ ett gott exempel på hur man kan föra in analys och sammanföra de åtgärder och det erfarenhetsutbyte på området hållbar utveckling som inletts mellan de regionala myndigheterna norr och söder om Medelhavet.

1.50 Regionkommittén anser att det är viktigt att kopplingen mellan anslag och fysisk planering säkerställs inte bara på den statliga nivån. Det bör främst – av effektivitetsskäl – ske på den nivå där närheten ger funktionalitet, det vill säga inom de regionala myndigheterna och deras nätverk av forskningsinstitut och stiftelser. På sjösäkerhetsområdet verkar till exempel stiftelsen LEM (Livorno Euro Mediterraneo) i nära samarbete med flera partner ⁽²⁾ och främjar en "säkerhetskultur" inom sjöfarten i hela Medelhavsområdet.

1.51 Regionkommittén anser att Interreg III-programmet är ett föredöme när det gäller möjligheterna för regionala myndigheter norr och söder om Medelhavet att samarbeta. Som exempel kan nämnas att mer än 60 % av programmen inom Interreg III B Medoc faktiskt innefattar deltagande av ett eller flera partnerländer i Medelhavsområdet från europeiska regioner utanför Medoc-området. Bristen på gemenskapsmedel innebär dock en begränsning av deltagandet från parterna söder om Medelhavet. ⁽³⁾

1.52 Regionkommittén gläder sig åt att kommissionen har beslutat inleda pilotprojektet MedAct för samarbete mellan städer i EU-Medelhavsområdet. Regionkommittén önskar att detta intresse från kommissionens sida mynnar ut i ett övergripande regionalt program som syftar till samarbete mellan de lokala myndigheterna i EU-Medelhavsområdet inom ramen för Meda.

⁽¹⁾ Institutet för en hållbar utveckling i Medelhavsområdet (IRMEDD) bildades den 17 september 2002 i Ioannina av Konferensen för perifera kustregioner i Europa (CPMR) och inrättades i Montpellier den 19 december 2003.

⁽²⁾ Bland annat regionen Toskana, universitetet i Pisa, CPRM-Medelhavskommissionen och det italienska transportministeriet.

⁽³⁾ Jfr R. Favresse, Analyse des partenariats entre les pays de l'espace Medoc e les Pays tiers méditerranéens au sein du programme Interreg III B Medoc, Caisse des Dépôts et Consignations, november 2003.

1.53 Regionkommittén påpekar att den praxis med decentraliserat samarbete som utvecklats under de senaste åren har visat de lokala myndigheternas ansvar i deras roll som katalysator för dessa nya samarbetsprocesser, vilket också kommissionen underströk i sitt meddelande om det decentraliserade samarbetet i januari 2000.

1.54 Regionkommittén konstaterar att om flera medlemsstater har erkänt den avgörande roll som de lokala myndigheterna spelar, bör man harmonisera den och tydliggöra den på EU-nivå. Man bör även tydliggöra att motsvarande parter söder om Medelhavet företräder decentraliserade organ som valts av medborgarna i regionerna i fråga och inte – eller inte bara – lokala tjänstemän från centralregeringarna.

2. Regionkommitténs rekommendationer

2.1 Regionkommittén understryker att de lokala och regionala myndigheterna både norr och söder om Medelhavet utgör det funktionella, politiska och territoriella ledet mellan centralregeringarna och det civila samhället.

2.2 Regionkommittén beklagar att inget av de sammanträden rörande de regionala myndigheterna som skulle hållas enligt Barcelonadeklarationen till dags dato har ägt rum, och detta trots ReK:s påminnelser (dokumenten CdR 125/1997, 40/2000, 123/2000, 173/2003 och 357/2003) och trots de uttalanden som gjorts av ministrarna från EU-Medelhavsområdet efter Stuttgartkonferensen (Barcelona III, 1999) och fram till Neapelkonferensen (Barcelona VI, 2003).

2.3 Regionkommittén rekommenderar att EU:s lokala och regionala myndigheter rådfrågas inom ramen för grannskapspolitiken, framför allt när det gäller fastställande av målsättningar, referenskriterier och tidsplanen för genomförande av åtgärdsprogrammen, och att de ges en roll i likhet med den som kommissionen tillerkände dem i vitboken om styrelseformerna i EU (KOM(2001) 428 slutlig).

2.4 Regionkommittén uppmanar kommissionen att inrätta ett forum, dvs. ett organ som har till uppgift att – inom ramen för Barcelonaprocessens institutioner – företräda decentraliserade myndigheter under den statliga nivån (kommuner, provinser och regioner) i medlemsstaterna och i partnerländerna i Medelhavsområdet.

2.5 Regionkommittén föreslår att detta organ ägnar sig åt att diskutera de operativa problemen och att aktivt bidra till utbytet i fråga om decentraliserat samarbete (bland annat rörande utbildning, projektförvaltning, kulturell medling och kommunikation, naturkatastrofer, hållbar utveckling m.m.).

2.6 Regionkommittén begär att det så snabbt som möjligt sker en samordning mellan Meda och Interreg, bland annat genom att man integrerar den "grannskapsstrategi" som ingår i kommissionens nya riktlinjer. Vi framhäver mot denna bakgrund att MedAct, som är av en annan geografisk omfattning, utgör ett gott exempel på unika projekt som omfattar städer i EU-Medelhavsområdet (bland annat Bordeaux, Rom, Bryssel, Tunis, Sfax och Casablanca). För övrigt har borgmästarna i EU-Medelhavsområdet inför Neapelkonferensen begärt att stadsdimensionen skall inbegripas i Meda.

2.7 Regionkommittén föreslår att man inrättar ett särskilt gemenskapsprogram för att bevara, utveckla och underlätta dialogen mellan kulturerna i Medelhavsområdet på grundval av de samarbetsprojekt som man fram till 2006 kommer att kunna utveckla genom samordning mellan dessa två program.

2.8 Regionkommittén begär att man redan nu, och med beaktande av de yttersta randområden som geografiskt berörs i detta sammanhang, börjar använda det nya verktyget för samarbete på regional nivå i EU-Medelhavsområdet "Medplus" och att samråd med ReK sker vid utformningen av det nya "grannskapsinstrument" som planeras för EU-Medelhavspartnerskapet från och med 2006 samt att man på lokal nivå skall kunna bidra med egen erfarenhet av styrelseformer. Europarådets kommunalkongress och många internationella och nationella sammanslutningar av lokala och regionala myndigheter från båda sidorna av Medelhavet (bland annat AER, CPMR, FMCU, CEMR, AEBR, REVES, Eurocities, och den latinska bågen) ⁽¹⁾ har erfarenheter som man också bör ta till vara, och detta på grundval av den kompetens som förvärvats av EU:s regionala myndigheter antingen i deras ömsesidiga relationer eller i deras relationer med motsvarigheter i kandidatländerna. ReK har med anledning av detta just beställt en studie med en inventering av EU-Medelhavspartnerskapet och det decentraliserade samarbetet.

2.9 Regionkommittén anser det viktigt att komma över den nuvarande splittringen av programmen och åtgärderna för decentraliserat samarbete.

2.10 Regionkommittén föreslår kommissionen att de planerade åtgärderna på Medelhavsnivå samordnas och centraliseras inom ett generaldirektorat.

2.11 Regionkommittén begär att regionerna och de lokala myndigheterna i gemenskapen tillsammans, i partnerskap med Europeiska kommissionen, skall kunna förvalta de resurser som är avsedda för det decentraliserade samarbetet enligt den partnerskapsmodell som inrättats inom ramen för IPM (Integrerade programmet för regional och lokal utveckling i Medelhavsområdet) (1986–92). Regionkommittén anser att de regionala myndigheterna är en lämplig styrelsenivå för att stärka

⁽¹⁾ Europeiska regionförsamlingen, Konferensen för perifera kustregioner i Europa, Europeiska kommuners och regioners råd, World Federation of United Cities (samarbetsorganet för världens städer), Europeiska gränsregioners förbund, Réseau Européen des Villes et régions de l'Économie Sociale (nätverket för städer och regioner i Europa för den sociala ekonomin).

dialogen och samarbetet eftersom de mycket lättare kan frigöra sig från makroekonomiska och geostrategiska hinder.

2.12 Regionkommittén rekommenderar kommissionen att fördjupa sina kunskaper om vilka funktioner och befogenheter institutioner under den statliga nivån har söder om Medelhavet genom en studie som skulle kunna skapa en ram för jämförelse av de lokala och regionala myndigheterna och de pågående reformerna. För närvarande finns det ingen övergripande och uttömmande översikt över dessa institutioner och deras utveckling. Detta överrensstämmer med Europaparlamentets uppmaning till kommissionen att "lägga fram en rapport om konstaterade framsteg i mottagarländerna när det gäller institutionella reformer".

2.13 Regionkommittén anser att det decentraliserade samarbetet främjar demokratiseringen av de lokala och regionala myndigheterna söder om Medelhavet, vilket stärker deras institutionella roll i förhållande till centralregeringarna och de decentraliserade statliga myndigheterna ⁽²⁾ och ger dem legitimitet i medborgarnas ögon.

2.14 Regionkommittén menar därför att man bör stödja de decentraliseringsreformer och struktureringsprocesser som pågår inom de lokala och regionala myndigheterna i länderna söder om Medelhavet i egenskap av aktörer på lokal nivå och se till att det centraliserade samarbetet omfattar fler valda organ i stället för att huvudsakligen vända sig till decentraliserade myndigheter och statstjänstemän.

2.15 Regionkommittén understryker behovet av att skapa en ny rättslig grund till stöd för vänortsprojekt, som är "naturliga" partnerskapsinstrument. Regionkommittén påminner i samband med detta om att EU-Medelhavsområdets utrikesministrar vid sitt möte på Kreta (den 26–27 maj 2003) försäkrade att "de lokala och regionala myndigheterna också i hög grad skulle kunna bidra till dialogen mellan kulturer och civilisationer genom ett decentraliserat samarbete och vänortsverksamhet. De skulle kunna delta aktivt i denna verksamhet, som utgör en väsentlig del av partnerskapet EU-Medelhavsländerna".

2.16 Regionkommittén insisterar på att man inom ramen för frihandelsområdet bör ta till vara de skilda identiteterna samt de regionala och miljömässiga skillnaderna så att den ömsesidiga handeln (nord-syd, syd-nord och syd-syd) grundas på komplementaritet, enligt den hållbara utvecklingsprinciper.

2.17 Regionkommittén efterlyser, vilket redan sagts, en studie om de socioekonomiska och miljömässiga effekterna i samband med inrättandet av frihandelsområdet EU-Medelhavsområdet framemot 2010.

⁽²⁾ Till exempel "wilayas" (guvernörskap eller prefekturer) i flertalet länder söder om Medelhavet.

2.18 Regionkommittén anser att migrationspolitiken bör grunda sig på social och kulturell integration. Invandrarna i EU kan ses som en naturlig "bro" som bekräftar och utvecklar olika samarbetsinitiativ.

2.19 Regionkommittén föreslår att år 2008 blir "grannskapsår". I samband med detta vill Regionkommittén framhäva behovet av att inrätta program som bärs upp av de regionala myndigheterna och som involverar icke-statliga organisationer, det civila samhället och medborgarna såväl i EU som i de omgivande länderna. Initiativen kunde nå ut till en stor del av befolkningen genom kulturella evenemang som fungerar som fönster till nya kulturer och ekonomiska dimensioner i EU och dess omgivning. Dessutom kunde lokala och regionala förvalt-

ningar anordna en rad tematiska konferenser som engagerar allmänheten i evenemanget.

2.20 Regionkommittén stöder den verksamhet som utförs av organ och lokala och regionala stiftelser som t.ex. IRMEDD i Montpellier, LEM-stiftelsen i Livorno, Fondation des Trois Cultures i Sevilla, stiftelsen Laboratorio Mediterraneo i Neapel, Institut català de la Mediterrània d'estudis i cooperació (ICM) i Barcelona, Institut de la Méditerranée i Marseille och Medelhavsinstitutet för Europastudier i Valencia m.fl. Dessutom stöder Regionkommittén deras roll inom forskning och när det gäller utbyte av erfarenheter och kulturell spridning, och anser att de bör delta i initiativen från den EU-Medelhavsstiftelse som inrättades vid Neapelkonferensen.

Bryssel den 21 april 2004

Regionkommitténs

ordförande

Peter STRAUB

Yttrande från Regionkommittén om "Förslag till rådets direktiv om genomförande av principen om likabehandling av kvinnor och män när det gäller tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster"

(2004/C 121/06)

REGIONKOMMITTÉN HAR AVGETT DETTA YTTRANDE med beaktande av

förslaget till rådets direktiv om Genomförande av principen om likabehandling av kvinnor och män när det gäller tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster (KOM(2003) 657 slutlig – SEK 2003/1213 –2003/0265 (CNS)),

kommissionens beslut av den 5 november 2003 att i enlighet med artikel 265 första stycket i EG-fördraget rådfråga Regionkommittén i ärendet,

presidiets beslut av den 7 maj 2002 att ge utskottet för ekonomisk politik och socialpolitik i uppdrag att utarbeta ett yttrande i ärendet,

det utkast till yttrande (CdR 19/2004 rév. 1) som antogs den 2 mars 2004 av utskottet för ekonomisk politik och socialpolitik (föredragande: Mona-Lisa Norrman, landstingsfullmäktigeledamot i Jämtlands läns landsting (SE-PSE),

Yttrandet antogs enhälligt vid Regionkommitténs 54:e plenarsession den 21–22 april 2004 (sammanträdet den 22 april).

1. Regionkommitténs ståndpunkt

olika intressenter, avseende omfattningen på det föreslagna direktivet.

1.1 Regionkommittén uttrycker besvikelse över det liggande förslagens begränsade omfattning. Kommittén konstaterar att kommissionen inte förmått fullgöra uppdraget från statscheferna i Nice 2000 om att göra ett direktivförslag som verkar för jämställdhet utanför arbetslivet grundat på artikel 13 i EG-fördraget. ReK beklagar de eftergifter som gjorts av hänsyn till

1.2 ReK vill arbeta för att undanröja bristande jämställdhet mellan kvinnor och män och aktivt främja jämställdhet bl.a. genom att stödja EG-fördraget, Nicefördraget och ramstrategin i det femte handlingsprogrammet (2001-2005) där det kombinerade angreppssättet är jämställdhetsintegrering i all politik och särskilda åtgärder med inriktning på kvinnor.